Λόγος εις τα νήπια που εφονεύθησαν εις την Βηθλεέμ από τον Ηρώδη (Αγ. Γρηγόριος Νύσσης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 30 Δεκεμβρίου, 2011

Βλέποντας λοιπόν το σπήλαιο στο οποίον εγεννήθη ο Δεσπότης, φέρε στον νου σου τον σκοτεινόν και υπόγειον βίο των ανθρώπων, στον οποίον έρχεται αυτός που φανερώνεται στους «εν σκότει και σκιά θανάτου καθημένους». Και περιτυλίσσεται σφιχτά με σπάργανα αυτός που έχει φορέσει τα δεσμά των ιδικών μας αμαρτιών. Η δε φάτνη είναι ο σταύλος των αλόγων ζώων. Σ' αυτήν γεννάται ο Λόγος, ώστε να «γνωρίση ο βους τον κτησάμενον (τον ιδιοκτήτην του) και όνος την φάτνην του κυρίου αυτού». Βους είναι αυτός που ευρίσκεται στον ζυγόν του Νόμου, και όνος το αχθοφόρον ζώο που είναι φορτωμένο με την αμαρτία της ειδωλολατρίας.

Αλλά η κατάλληλος για τα άλογα τροφή και ζωή είναι το χόρτο. «Ο εξανατέλλων χόρτον τοις κτήνεσι», λέγει ο Προφήτης. Ενώ το λογικόν ζώον τρέφεται με άρτον. Γι' αυτό λοιπόν «ο εξ ουρανού καταβάς άρτος της ζωής», τοποθετείται στην φάτνη, που είναι η εστία των αλόγων ζώων, ώστε και τα άλογα να γευθούν την λογικήν τροφή, και να γίνουν έλλογα. Μεσιτεύει λοιπόν στην φάτνη μεταξύ του βοός και του όνου ο Κύριος και των δύο, «ίνα το μεσότοιχον του φραγμού λύσας, τους δύο κτίση εν εαυτώ εις έναν καινόν άνθρωπον», ελευθερώνοντας τον ένα από τον βαρύ ζυγό του Νόμου και απαλλάσσοντας τον άλλον από το φορτίον της ειδωλολατρίας. Αλλά ας υψώσωμε το βλέμμα στα ουράνια θαύματα. Κοίτα, δεν μας ευαγγελίζονται μόνο Προφήτες και άγγελοι αυτήν την χαράν, αλλά και οι ουρανοί ανακηρύττουν με τα ιδικά τους θαύματα την δόξαν του Ευαγγελίου. Από την φυλή του Ιούδα ανέτειλεν ο Χριστός μας, όπως λέγει ο Απόστολος, αλλά οι Ιουδαίοι δεν φωτίζονται από την ανατολή του. Και οι μάγοι, ενώ είναι άσχετοι με τις διαθήκες της επαγγελίας και ξένοι από την ευλογία των πατέρων, προηγούνται όμως στην γνώση από τον Ισραηλιτικόν λαό. Και τον ουράνιον αστέρα ανεγνώρισαν, και τον Βασιλέα που εγεννήθη στο σπήλαιο δεν ηγνόησαν. Εκείνοι του φέρουν δώρα, αυτοί τον επιβουλεύονται. Εκείνοι τον προσκυνούν, αυτοί τον καταδιώκουν. Εκείνοι ευρίσκουν τον ζητούμενον και χαίρονται, αυτοί με την γέννηση του προσδοκωμένου ταράττονται. «Ιδόντες», λέγει, «οι Μάγοι τον αστέρα επί του τόπου ου ην το παιδίον, εχάρησαν χαράν μεγάλην σφόδρα. Ηρώδης δε ακούσας τον λόγον εταράχθη και πάσα Ιεροσόλυμα μετ' αυτού». Οι μάγοι του προσφέρουν λίβανον ως Θεόν και τιμούν το βασιλικόν αξίωμα με τον χρυσόν, και με κάποιαν προφητικήν χάρη δηλώνουν την οικονομία του Πάθους με την σμύρνα. Ενώ οι άλλοι καταδικάζουν σε εξόντωσιν όλα

τα νήπια της περιοχής, πράγμα που θεωρώ ότι τους ενοχοποιεί όχι μόνο για σκληρότητα, αλλά και για την εσχάτην ανοησία. Τι νόημα έχει δηλαδή η παιδοκτονία; Και για ποίον σκοπόν ετόλμησαν οι μιαιφόνοι αυτό το ανοσιούργημα; Επειδή, λέγει, ένα νέο θαυμαστόν φαινόμενο του ουρανού εμήνυσε στους Μάγους την ανάδειξη του Βασιλέως.

Τι λοιπόν; Πιστεύεις ότι το σημείο που τον ανήγγειλε είναι αληθινόν ή το θεωρείς ως ανυπόστατη διάδοση; Αν είναι ικανός να κάνη υποχειρίους τους ουρανούς, τότε βεβαίως δεν είναι στο χέρι σου να τον πειράξης. Αν όμως δίδη στην εξουσία σου την ζωή και τον θάνατό του, ματαίως τότε τον φοβείσαι. Διότι αυτός που φέρεται έτσι, ώστε να είναι υποχείριος στην εξουσία σου, για ποίον λόγο κατατρέχεται; Γιατί εξαπολύεται το φριχτόν εκείνο πρόσταγμα, η αποτρόπαια απόφασις κατά των νηπίων, να εξοντωθούν τα καημένα τα βρέφη; Ποίαν αδικία έκαμαν; Ποίαν αφορμήν έδωσαν, ώστε να καταδικασθούν σε θάνατο ή σε άλλην τιμωρία; Ένα μόνον ήταν το έγκλημά τους, ότι εγεννήθησαν και ήλθαν στην ζωή. Και για τον λόγον αυτόν έπρεπε να γεμίση όλη η πόλις από δημίους και να συναχθή πλήθος μητέρων και νηπίων, ο κόσμος να τους συμπαρίσταται, και οι πατέρες τους και όλοι, όπως είναι φυσικό, να συγκεντρώνονται στο δράμα των συγγενών τους. Ποίος ημπορεί να περιγράψη με τον λόγο τις συμφορές; Ποιος θα παρουσιάση ενώπιόν μας με την διήγηση τα πάθη τους; Τον ανάμικτον εκείνον οδυρμό, την γοερά θρηνωδία παιδίων, μητέρων, συγγενών, πατέρων που εκραύγαζαν αξιολύπητα ενώπιον της απειλής των δημίων; Πώς να ζωγραφίση κανείς τον δήμιον εμπρός στο νήπιο με γυμνό το ξίφος, με βλέμμα αγριεμένο και φονικό, και με τις ανάλογες φωνές, να σύρη με το ένα χέρι το βρέφος προς τον εαυτόν του και με το άλλο να υψώνη το ξίφος; Και από το άλλο μέρος την μητέρα να προσπαθή να πάρη το παιδί από τα χέρια του, και να εκτείνη στην κόψη του ξίφους τον ιδικόν της τράχηλο, για να μην αντικρύση με τα μάτια της το κακόμοιρο παιδί της, βρέφος ακόμη να χάνη την ζωή του στα χέρια του δημίου;

Πώς πάλι θα ημπορούσε κάποιος να διηγηθή το δράμα των πατέρων; Τις παρακλήσεις των τέκνων τους, τις κραυγές, τα τελευταία σφιχταγκαλιάσματά τους, και πολλά παρόμοια που συνέβαιναν εκείνες τις στιγμές; Ποίος ημπορεί να διεκτραγωδήση την πολύμορφο και πολύτροπον εκείνη συμφορά, τις διπλές ωδίνες των μητέρων που μόλις προσφάτως εγέννησαν, την ανυπόφορον φλόγα της μητρικής στοργής; Πώς το καημένο το βρέφος εδέχετο το θανάσιμον κτύπημα, ενώ ήταν προσκολλημένο στον μαστόν της μητέρας του; Πώς η αθλία μητέρα προσέφερε το γάλα στο στόμα του νηπίου και συγχρόνως εδέχετο το αίμα του στην αγκάλη της; Πολλές φορές μάλιστα με την ορμή που είχε το χέρι του δημίου, διεπέρασε με ένα κτύπημα του ξίφους μαζί με το παιδί και την μητέρα, και το αίμα έκανε κοινό αυλάκι που εσχηματίσθη από

δύο πηγές. Από την μητρικήν πληγή και το θανάσιμο τραύμα του τέκνου της. Και επειδή η ανόσιος διαταγή του Ηρώδου περιελάμβανε και τούτο, να μην εφαρμοσθή η θανατηφόρος απόφασις μόνο στα νεογέννητα, αλλά και αν κάποιο είχε φθάσει στο δεύτερον έτος να φονευθή και αυτό μαζί, διότι γράφει «από διετούς και κατωτέρω», θέλει ο λόγος να εκφράση και άλλην ακόμη συμφορά που, όπως ήταν φυσικό, συνέβη. Διότι πολλές φορές το διάστημα των δύο ετών έκαμε την ιδία γυναίκα δύο φορές μητέρα. Τι απερίγραπτο πάλι αυτό το θέαμα, δύο δήμιοι να ασχολούνται με μίαν μητέρα. Ο ένας να τραβά κοντά του το νήπιο που τρέχει γύρω της και ο άλλος να αποσπά το βρέφος από την αγκάλη της; Πόσο θα υπέφερε τότε, όπως είναι φυσικόν, η αθλία μητέρα, την στιγμή που εσχίζετο η καρδία της στα δύο τέκνα της, και έκαιε ο πόνος και των δύο τα μητρικά της σπλάγχνα; Δεν ήξερε ποίον από τους δύο κακούς δημιούς να ακολουθήση, αφού έσυραν τα παιδιά ο ένας από εδώ και ο άλλος από εκεί για να τα σφάξουν. Να τρέξη στο νεογέννητο, που το κλάμα του ήταν ακόμη άναρθρο και δεν ημπορούσε να εκφρασθή; Ακούει όμως το άλλο που έχει αρχίσει ήδη να ομιλή, να προσκαλή ψελλίζοντας και κλαίοντας την μητέρα του. Τι να κάνη; Πώς να ανταποκριθή; Σε ποίου φωνή να απαντήση; Με ποίου την κραυγή να ενώση την ιδική της; Για ποίου θάνατο να θρηνήση, αφού εξ ίσου της σχίζουν και τα δύο βέλη την καρδία;

Ας απομακρύνωμε όμως την ακοήν από τους θρήνους για τα νήπια, και ας στρέψωμε τον νου μας στα ευθυμότερα, σ’ αυτά που αρμόζουν στην εορτήν, αν και η Ραχήλ, με τις δυνατές φωνές της, όπως λέγει ο Προφητης, οδύρεται για την σφαγήν των τέκνων της. Κατά την ημέρα όμως της εορτής, όπως λέγει ο σοφός Σολομών, πρέπει να λησμονούνται οι συμφορές. Και ποία εορτή άραγε έχουμε επισημοτέρα από αυτήν, κατά την οποίαν ο ήλιος της δικαιοσύνης διέλυσε τα πονηρά σκότη του διαβόλου, και αναλαμβάνοντας την ιδικήν μας φύση, φωτίζει με αυτήν την κτίση, κατά την οποία αυτό που είχε πέσει ανεστήθη, και έτσι αυτό που ευρίσκετο σε πόλεμο συμφιλιώνεται, το αποκηρυγμένον επαναφέρεται, αυτό που είχε εκπέσει από την ζωήν επανέρχεται στην ζωήν, αυτό που είχε υποδουλωθεί και ευρίσκετο σε αιχμαλωσίαν αποκαθίσταται στο βασιλικόν αξίωμα, αυτό που εκρατείτο δεμένο με τα δεσμά του θανάτου επιστρέφει απελευθερωμένο στην χώρα των ζώντων; Τώρα, σύμφωνα με την προφητεία, «αι χαλκαί πύλαι του θανάτου συντρίβονται, και συνθλίβονται οι σιδηροί μοχλοί», οι οποίοι εκρατούσαν το ανθρώπινον γένος δεσμευμένο μέσα στην φυλακή του θανάτου. Τώρα «ανοίγεται», όπως λέγει ο Δαβίδ, «η πύλη της δικαιοσύνης». Τώρα αντηχεί σ’ όλη την οικουμένην ομόφωνος ο «ήχος τον εορταζόντων». Από άνθρωπον ήλθεν ο θάνατος, από άνθρωπο και η σωτηρία. Ο πρώτος έπεσε στην αμαρτία, ο δεύτερος ανέστησε αυτόν που είχε πέσει. Η γυναίκα υπερασπίσθη τώρα την γυναίκα. Η πρώτη είχε ανοίξει την είσοδο στην αμαρτία, ενώ αυτή υπηρέτησε την επάνοδο της δικαιοσύνης. Εκείνη εδέχθη την συμβουλήν του όφεως, αυτή επαρουσίασε τον αναιρέτην του όφεως, και εγέννησε την πηγήν του

φωτός. Εκείνη δια του ξύλου εισήγαγε την αμαρτία, αυτή δια του ξύλου έφερε στην θέση της αμαρτίας το αγαθόν. Ξύλον εννοώ τον σταυρό, και ο καρπός του ξύλου τούτου γίνεται γι' αυτούς που τον γεύονται αειθαλής και αμάραντος ζωή. Και κανείς να μη νομίζη ότι μόνο στο μυστήριον του Πάσχα αρμόζει τέτοια ευχαριστία. Ας σκεφθή ότι το Πάσχα είναι το τέλος της Οικονομίας. Πώς θα επραγματοποιείτο το τέλος, εάν δεν είχε προηγηθή η αρχή; Ποίον είναι αρχικώτερον από το άλλο; Ασφαλώς η Γέννησις από την Οικονομία του Πάθους.

Και του Πάσχα λοιπόν τα καλά είναι μέρος των εγκωμίων της Γεννήσεως. Και αν υπολογίση κανείς τις ευεργεσίες που εξιστορεί το Ευαγγέλιον, και διηγηθή λεπτομερώς τις θαυματουργικές θεραπείες, την άνευ τροφίμων διατροφή, την επάνοδο των νεκρών από τα μνήματα, την αυτοσχέδιο παρασκευήν του οίνου, την αποκατάσταση της υγείας των κάθε είδους ασθενών, την εκδίωξη των δαιμονίων, τα άλματα των χωλών, τους οφθαλμούς που επλάσθησαν από πηλόν, τις θείες διδασκαλίες, τις νομοθεσίες, την μύηση στα υψηλότερα δια μέσου των παραβολών, όλα αυτά είναι δωρεά της παρούσης ημέρας. Διότι αυτή έγινε αρχή των αγαθών που ηκολούθησαν. «Αγαλλιασώμεθα», λοιπόν, «και ευφρανθώμεν εν αυτή». Μη φοβηθούμε τις ειρωνείες των ανθρώπων, και ας μη νικηθούμε από αυτούς όταν προσπαθούν να μας εξευτελίσουν, όπως μας παρακινεί ο Προφήτης. Αυτοί χλευάζουν τον λόγο της Οικονομίας, λέγοντας ότι δεν αρμόζει στον Κύριο να λάβη ανθρώπινο σώμα και να αναμιχθή με την γέννηση στην ζωή των ανθρώπων. Αγνοούν, καθώς φαίνεται, το μέγα μυστήριον, πώς δηλαδή η σοφία του Θεού οικονόμησε την σωτηρία μας. Είχαμε πωληθεί εκουσίως για τις αμαρτίες μας, και είχαμε υποδουλωθή στον εχθρόν της ζωής μας σαν αγορασμένοι δούλοι.

Τι μεγαλύτερον επιθυμούσες να σου προσφέρει ο Δεσπότης; Όχι το να απαλλαγής από την συμφορά; Τι περιεργάζεσαι τον τρόπο; Γιατί θέτεις νόμους στον ευεργέτη και δεν αντιλαμβάνεσαι τις ευεργεσίες του; Είναι σαν να απωθή κάποιος τον ιατρό και να μέμφεται την ευεργεσία του, επειδή επραγματοποίησε την θεραπεία με αυτόν και όχι με τον άλλον τρόπο. Αν επιζητής από περιέργεια να ερευνήσης το μέγεθος της Οικονομίας, σου αρκεί να μάθης τόσο μόνον, ότι το θείον δεν είναι ένα μόνον από τα αγαθά, αλλά όποιο αγαθό ημπορεί να φαντασθή κανείς, εκείνο είναι. Το δυνατόν, το δίκαιον, το αγαθόν, το σοφόν, όλα τα ονόματα και τα νοήματα που έχουν σημασία θεοπρεπή. Αναλογίσου λοιπόν μήπως δεν συνδιάσθηκαν στο γεγονός αυτό όλα αυτά που είπαμε. Η αγαθότης, η σοφία, η δύναμις, η δικαιοσύνη. Ως αγαθός, ηγάπησε τον αποστάτη. Ως σοφός, επινόησε τον τρόπον επανόδου των υποδουλωμένων. Ως δίκαιος, δεν κακομεταχειρίζεται αυτόν που υπεδούλωσε τον άνθρωπο, και τον απέκτησε σύμφωνα με το δίκαιον της αγοράς, αλλά έδωσεν ως αντάλλαγμα τον

εαυτόν του υπέρ των κρατουμένων, ώστε, μεταθέτοντας ως εγγυητής την οφειλή στον εαυτόν του, να ελευθερώση τον αιχμάλωτον από τον εξουσιαστήν του. Ως δυνατός, δεν εκρατήθη από τον άδη, ούτε το σώμα του εγνώρισε φθορά. Διότι δεν ήταν δυνατόν να νικηθή από την φθοράν ο αρχηγός της ζωής. Αλλά ήταν εντροπή να δεχθή ανθρωπίνην γέννηση, και να υποστή την εμπειρία των παθημάτων του σώματος; Χαρακτηρίζεις έτσι την υπερβολή της ευεργεσίας;

Πράγματι, επειδή δεν ήταν δυνατόν να απαλλαγή το ανθρώπινο γένος με άλλον τρόπον από τα τόσο μεγάλα δεινά, κατεδέχθη ο Βασιλεύς της απαθείας να ανταλλάξη την ιδία του την δόξα με την ιδική μας ζωή. Και εισέρχεται μεν η καθαρότης στον ιδικόν μας ρύπον, ο ρύπος όμως δεν εγγίζει την καθαρότητα, όπως λέγει το Ευαγγέλιον. Το κατεφθαρμένο σώζεται από την ένωσή του με το άφθαρτο. Η φθορά δεν επηρεάζει την αφθαρσία. Για όλα αυτά γίνεται αρμονική χορωδία από την σύμπασα κτίση. Όλοι αναπέμπουν ομόφωνον δοξολογία στον Κύριον της κτίσεως, και κάθε γλώσσα, επουρανίων και επιγείων και καταχθονίων, αναβοά ότι «ευλογητός Κύριος Ιησούς Χριστός εις δόξαν Θεού Πατρός εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν».

(4ος αιών - ΕΠΕ Αγ. Γρηγορίου Νύσσης τόμ. 10, σελ. 350. Από το βιβλίο "Πατερικόν Κυριακοδρόμιον", σελίς 632 και εξής. Επιμέλεια κειμένου: Δημήτρης Δημουλάς)

(Πηγή ηλ. κειμένου: orp.gr)